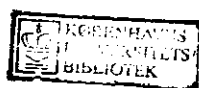

Johannes Riis

Hva' satan skal vi med stæren?

Tyve taler

Gyldendal

Hva' satan skal vi med stæren?

© Johannes Riis og Gyldendal, 2009

Redaktion og udvalg:

Rasmus Øhlenschläger Madsen og

Vibeke Majnlund

Omslag: Sven Reiner Johansen med

tegning af Mette Dreyer, Politiken

Bogen er sat med Palatino hos Pamperin · Grafisk

og trykt hos special-trykkeriet, Viborg

Printed in Denmark 2009

ISBN 978-87-02-09057-4 (salgsoplag)

ISBN 978-87-02-09058-1 (gaveoplag)

www.gyldendal.dk

Peter Seeberg

Begravelse, 1999

Hvis jeg var digter, ville jeg skrive et digt, der hed „Jeg er glad for, at jeg har kendt Peter Seeberg“.

Jeg ville skrive om den lyse, lyse, stille sommermorgen, da jeg var stået op og gået hen til vinduet oppe på første sal i vores sommerhus og derfra så Peter sidde på en bænk nede i haven. Det var blevet sent aftenen før, og om morgenen havde Peter igen været den første til at stå op og indrette sig.

Han sad i solen. På bænken stod der ved siden af ham dels en grøn Tuborg, dels en hvid plasticpose med det pillearsenal, som han med sit principielt lyse syn på tilværelsen og sin store tillid til lægerne indtog mod sine altid nærværende og mere og mere påtrængende gebrækkeligheder. „Jeg har en god konstitution, men et dårligt helbred,“ sagde Peter og gjorde nok en gang opmærksom på realiteternes spidsfindigheder. Der sad han på bænken, han spiste sine piller, indimellem tog han sig en slurk øl; han åndede helt fysisk synligt roen og uforstyrreligheden ind, og da jeg kom ned til ham og sagde godmorgen, sagde han: „Det næste, de lægger skat på, bliver sgu stilheden.“

Jeg ville skrive om Peters utilpashed ved de små sko og deres regimente, om hans afsky for snobberi og forenethed, om hans humør og munterhed, om hans evne til at se detaljen og give hverdagene klang, om hans sans og ubegrænsede respekt for det konkrete; om, hvordan han kunne lovprise salt fra Læsø, sønderjyske pølser, smør fra Thise Mejeri og et glas Gigondas, og jeg ville skrive om den umage, han gjorde sig med ethvert måltid, og om den hengivelse og koncentration, hvormed han satte sig til bords og førte gaffel og glas op til munden. Med alle sanser på vid gab overgav han sig, hvad enten det gjaldt en skive foie gras eller et stykke med sild; på den måde førte han dagligt bevis for sin tese om det gode måltids omfattende betydning, ja, universelle mission, ikke mindst i forhandlingssammenhænge, hvor han mente, at en indsats i køkkenet snildt kunne være lige så afgørende som dén ved forhandlingsbordet.

Og jeg ville skrive om hans evne til at få museums-liv og forfattervirksomhed til at forenes, uden at det ene kom i vejen for det andet, om at sidde og tale omkring bordet i Lysgaard, på Krogerupvej eller her på Rømø, eller lave mad sammen med Katrine og Peter og Matthias og to af vores drenge omkring et bål ved en sø på Hallandsåsen en vinterdag i fem graders frost, om at være til møde med Peter, det kunne være på Hald, på forlaget, på universitetet eller i en husmoderforening, og jeg ville skildre, hvordan han på det naturligste og umærkeligste bemægtigede sig scenen, bemægtigede sig forsamlingen og talte for den til eftertanke eller lat-

ter, tit begge dele, talte uden manuskript, uden at docere, og overrumplede alle med sine formuleringers særegenhed og ligesom tøvende, distræt præcision og med den enkle logik, der altid, nå, ja, så godt som altid, lå bag selv de mest vidtløftige af hans ideer og planer.

Jeg ville beskrive, hvordan han fik folk til at tænke tanker, de aldrig havde troet, de kunne tænke, hvordan han kunne skære igennem og være den første til at se det indlysende, hvordan han altid var fair og altid fik sin vilje, og hvordan han kunne gribe ind i en diskussion og redde folk ud af kniber og forlegenheder, de ikke selv kunne magte.

Jeg ville skildre hans blufærdighed, hans trofasthed over for sine venner, der omfattede både den store armbevægelse som fødselsdagstabernaklerne i Lourmarin og den lille, omhyggeligt udvalgte opmærksomhed; beskrive den stolthed og glæde, hvormed han talte om sin familie, men helst ikke om sine bøger; ikke fordi han ikke var udmærket klar over deres værd, men han følte sjældent trang, endsige lyst til at udlægge eller forklare dem.

Jeg ville skrive om hans bøgernes med tiden større og større generositet og afklaring, om deres mere og mere tydelige fortrolighed med verdens indretning og alttings forkrænkelighed, skrive om min glæde og det håb, jeg inderst inde ikke turde tro på, da *Halvdelen af natten* var udkommet, og han sagde: „Jeg tror, jeg har to-tre bøger i mig endnu.“

Jeg ville skrive om den sidste gang, jeg talte med Peter, tre dage før han døde, da han efter at have fortalt

om sin og familiens jul og efter yderst nøgternt og som altid uden beklagelser af nogen art at have redegjort for, hvad han p.t. fejlede, sagde: „Jeg har besluttet, at det nok skal gå.“

Og jeg ville skrive og ikke lægge skjul på, at han var et enestående menneske og en meget stor forfatter, en sønderjysk verdensborger, et menneske og en kunstner, i hvem det helt enkle og det uendeligt komplicerede, det troskyldige og det gennemreflekterede fandt hinanden i en livslang forunderlig enhed, som gjorde verden større for os alle sammen.

Jeg er glad for, at jeg har kendt Peter Seeberg.